
Raadscommissie Maatschappelijke Ontwikkeling

Portefeuillehouder: Peter de Vrij

Van team: Team Zorg

Adviseur: Corina Garcia

E-mail: c.garcia@denhelder.nl

Classificatie: **Openbaar**

Kenmerk: **2023-015978**

Begrotingswijziging: **Nee**

Onderwerp: Voorstel tot het vaststellen van de regiovisie beschermd wonen 2024 Wet maatschappelijke ondersteuning

Publiekssamenvatting:

Gemeente Den Helder is als centrumgemeente verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding aan mensen die kampen met psychische klachten. Vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) noemen wij deze taak "Bescherm Wonen". Dit doet gemeente Den Helder ook voor de 4 regiogemeenten (Texel, Schagen en Hollands Kroon). Vanaf 1 januari 2024 is de verantwoordelijkheid van beschermd wonen niet alleen die van de centrumgemeente, maar wordt ieder afzonderlijke regiogemeenten verantwoordelijk. Hiervoor zijn samenwerkingsafspraken gemaakt die in de regiovisie staan omschreven.

Geadviseerd besluit

1. de regiovisie beschermd wonen 2024 vast te stellen.

Raadsvoorstel:

Aanleiding en context

Gemeenten zijn verantwoordelijk vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) voor het beschermd wonen van mensen met psychiatrische of psychosociale beperkingen. Zij wonen bijvoorbeeld in een instelling met andere mensen die ook begeleiding nodig hebben. Tot 1 januari 2024 is deze taak de verantwoordelijkheid van de centrumgemeenten en dus ook van centrumgemeente Den Helder. Gemeente Den Helder voert deze taak ook uit voor de regiogemeenten, Texel, Schagen en Hollands Kroon.

Per 1 januari 2024 wordt de 'decentralisatie beschermd wonen' ingevoerd. De norm van opdrachtgeverschap (NvO) verplicht ons een regiovisie voor beschermd wonen en bijhorende samenwerkingsafspraken te maken.

"Op 26 juni 2020 hebben de leden van de VNG ingestemd met de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO). In de NvO zijn niet- vrijblijvende afspraken opgenomen tussen zowel gemeenten binnen een regio als tussen regio's onderling. De gedachte is dat gemeenten met de NvO afspraken maken binnen de eigen MO-BW-regio en deze samenwerking duurzaam vastleggen."
(bron: <https://vng.nl/artikelen/waarom-een-norm-voor-opdrachtgeverschap-maatschappelijke-opvang-beschermd-wonen>)

De regiovisie die u voorligt is in overeenstemming met de eerder opgestelde regiovisie (Thuis in de buurt maart 2018). De eerste stap in de transformatie van beschermd wonen is de beweging van 'beschermd wonen naar beschermd thuis'. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is dat alle vier de gemeenten verantwoordelijk worden gesteld voor zorg en ondersteuning aan de eigen inwoners met psychische en psychosociale kwetsbaarheden, niet alleen de centrumgemeente Den Helder.

Doelen en resultaten

Om de decentralisatie beschermd wonen in onze regio te formaliseren is het noodzakelijk om een herijkte regiovisie en bijbehorende samenwerkingsafspraken vast te stellen. De werkgroep Wmo is in het voorjaar van 2022 ondersteund door onderzoeksbureau AEF.

Deze visie draagt bij aan het zorgvuldige proces van de decentralisatie en de regionale samenwerking. Doel is dat we regionaal blijven samenwerken op het onderdeel beschermd wonen door een dekkend zorglandschap te creëren en voorkomen dat kwetsbare inwoners tussen het wal en het schip raken. Resultaat is dat inwoners de zorg ontvangen die nodig is met perspectief op herstel en ontwikkeling.

Daarnaast maken we in de regio afspraken rond het woonplaatsbeginsel. Meer hierover op pagina 9 van de regiovisie. Deze afspraken houden in het kort in dat:

- Nieuwe cliënten onder de verantwoordelijkheid vallen van de gemeente waar zij ingezetene zijn voorafgaand aan het beschermd wonen-traject (de herkomstgemeente).
- Bestaande cliënten vallen onder het overgangsrecht. Voor hen blijft de gemeente verantwoordelijk die de beschikking heeft afgegeven (=centrumgemeente Den Helder). Dit zijn cliënten die vóór 1-1-2024 een beschikking hebben gekregen.
- Om aan te sluiten bij de gedeelde belangen dragen de gemeenten gezamenlijk de kosten voor het beschikbaar houden van voldoende regionale voorzieningen op basis van solidariteit (risicoverevening); de kosten voor het gebruik van de voorzieningen komen ten laste van de herkomstgemeente van de cliënten (profijtbeginsel).

Kaders en omstandigheden

Norm van opdrachtgeverschap (NvO)

Gemeenten nemen de verantwoordelijkheid om regionale samenwerking te verbeteren, het opdrachtgeverschap te versterken en de administratieve last te verminderen door onderling afspraken te maken over een niet vrijblijvende Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) bij Maatschappelijke Ondersteuning & Beschermd Wonen (MO/BW).

<https://vng.nl/artikelen/norm-voor-opdrachtgeverschap-mo-bw-routekaart>

Regiovisie "Thuis in de buurt" vastgesteld raadsvergadering 12 maart 2018

De regiovisie beschermd wonen is niet nieuw maar is gebaseerd op het reeds vastgestelde document "Thuis in de buurt" (2018) aangevuld met actuele ontwikkelingen n.a.v. de decentralisatie.

<https://gemeenteraad.denhelder.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad-1/2018/12-maart/19:30/Voorstel-tot-het-vaststellen-van-het-Plan-van-aanpak-Beschermd-wonen-en-maatschappelijke-opvang-2018-2020-Thuis-in-de-buurt>

Argumenten en alternatieven

Verplichting uit de Norm van opdrachtgeverschap

De NvO verplicht ons om een regiovisie aan te leveren voor Beschermd wonen. Aanvankelijk was de ambitie om hier het traject “integrale transformatieplan” voor te gebruiken maar gezien de planning kunnen we daar niet op wachten. Deze regiovisie helpt de werkgroep om verder te gaan en wordt straks samengevoegd met het transformatieplan

Gedeelde belangen als basis voor samenwerking

Om de decentralisatie beschermd wonen te realiseren is het van belang dat we regionaal met elkaar blijven samenwerken. Niet alleen vanuit een wettelijke verplichting maar ook omdat we als lokale gemeente te klein zijn om deze beweging op gang te brengen.

Lokale financiële verantwoordelijkheid

Bij het opheffen van de mandaatregeling van centrumgemeente Den Helder worden alle lokale gemeenten zelf verantwoordelijk voor de financiering van beschermd wonen. In de regiovisie staan afspraken beschreven over de organisatiekosten, het woonplaatsbeginsel, op en afbouw van voorzieningen en hoe om te gaan met de uitstroom van bestaande cliënten.

De regionale raad (RRN)

Door de aanlevertermijnen van de RRN is het niet mogelijk om voor het zomerreces de regiovisie daar te laten passeren. De regiovisie zoals nu voor ligt is een product van de uitvoeringsprogramma's doordecentralisatie welke in 2021 door de raden is vastgesteld. Daarbij zal deze visie in de loop van het jaar een plek vinden in het regionale integrale transformatieplan. Deze zal voor vaststelling aangeboden worden, met daarin verweven een uitgebreid participatie proces waarin ook de regionale raad en de lokale raden worden betrokken. Een akkoord op de visie die nu voorligt is nodig om voor het einde van het jaar de mandaat regeling opgeheven te hebben en te vervangen voor samenwerkingsconvenanten. Aansluitend zal de verordening maatschappelijke ondersteuning aangepast moeten worden.

Bestuurlijke vernieuwing

Het vaststellen van deze regionale visie op beschermd wonen draagt bij aan samenwerking met gemeenten in de regio. In gemeente Den Helder voeren wij het beschermd wonen uit vanaf 2015. Deze expertise delen wij met de regionale gemeenten. Onze uitvoering start een traject in dialoog met de inwoner en zijn/haar/hen begeleider/mentor.

Het voorgenomen besluit kan onderdeel zijn van een referendum, op grond van de Referendum verordening Den Helder 2012.

Duurzaamheid

Niet van toepassing op dit voorstel.

Financiële consequenties

Objectieve verdeling financiële middelen

Er komt een objectieve verdeling van financiële middelen voor Beschermd wonen naar alle gemeenten. Deze verdeling stimuleert lokale gemeenten om in te zetten op herstel en preventie, met als doel een nauwe aansluiting bij het lokale voorliggend veld te ontwikkelen. De middelen worden objectief verdeeld over alle gemeenten in plaats van de huidige historische verdeling aan de centrumgemeente Den Helder.

Concreet houdt dit in dat gemeente Den Helder vanaf 2024 ongeveer 4 ton minder financiële middelen krijgt toegewezen en dat deze middelen stapsgewijs worden afgebouwd. Dit komt omdat Den Helder voor alle cliënten die nu in een beschermd wooninstelling verblijven verantwoordelijk blijft. Nieuwe cliënten komen onder de verantwoordelijkheid van de regio-gemeenten en deze gemeenten ontvangen eigen middelen om de beschermd woonvoorziening te bekostigen.

In totaal gaat onze regio financieel erop vooruit. Gemeente Den Helder ontvangt steeds minder, maar daar staan ook minder cliënten beschermd wonen voor tegenover.

Op pagina 8 en 15 wordt de financiële consequenties nader toegelicht in de regiovisie.

Uitvoering en planning

Na het vaststellen van de regiovisie wordt door de colleges een samenwerkingsconvenant vastgesteld. Vervolgens is het streven om de gewijzigde verordening maatschappelijke ondersteuning in het 4e kwartaal aan de gemeenteraden aan te bieden.

Communicatie

De regiovisie wordt op de gebruikelijke wijze gepubliceerd.

Den Helder, 18 april 2023

Burgemeester en Wethouders van Den Helder,

burgemeester
J.A. (Jan) de Boer MSc.

secretaris
K. (Koen) van Veen

CONCEPT - Raadsbesluit

Raadsvergadering d.d.	
Besluit nummer	2023-015978
Onderwerp	Voorstel tot het vaststellen van de regiovisie beschermd wonen 2024 Wet maatschappelijke ondersteuning

De raad van de gemeente Den Helder;

gelezen het raadsvoorstel van het college van burgemeester en wethouders van Den Helder van 18 april 2023,

besluit:

1. de regiovisie beschermd wonen 2024 vast te stellen.

Aldus besloten in de raadsvergadering van